Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҺА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

Хаһыат 1931 сыл алтыннаан ыйтан тахсар

№ 120(5320) | 1979 сыл, Алтыннаан 9 күнэ оптуорунньук | Сыаната 2 харчы.

БҮГҮҺҮ НҮӨМЭРГӘ:

⊙ СОВЕТСКАЙ ПАРТИЙНАЙ - ПРАВИТЕЛЬСТВЕННАЙ ДЕЛЕГАЦИЯ ГДР-ГАР СЫЛДЬЫЫТА.

⊙ ОРОЙУОН СОВХОЗТАРЫТТАН ҮЧҮҮГЭЙ СОНУННАР.

⊙ ПАРТИЙНАЙ ТӘРИЛТӘЛӘРГӘ ОТЧУОТТУУРБЫЫҺАРДЫЫР МУННЬАХ. ТАР САҒАЛАННЫЛАР.

⊙ СҮӨҺҮ КЫСТЫГАР СПЕЦИАЛИСТ СҮБӘТӘ.

⊙ ДЬЫЛЛАР УОННА ДЬОННОР.

ИЙӘ ДОЙДУ УСТУН

УСИНСКАЙ (Коми АССР). Уса оруҥэ баар дойду Европатааҕы чаҕыын хоту оттүгэр саамай бодоҕ уонар суол муостатыгар болдьоҕун икки ый иҥэриҥэ иннинэ бастакы рабочай поезд аста. Болдьох бырааныгар конворуулуу саамай анылылыы техниканы, үлэ прогрессивнай тарааһынны туһанны киллэрдэ.

ВОРОШИЛОВГРАД. Октябрьскай революция аатынан холбоһук серийнэйдик оногоон таһаарар теплоһуон техническэй паспортыгар биллэр-кистэр конверуу оногоһулунна. «Металл ороскуоттаныыта» диэн графаҕа сыыппара икки тонна иэриҥинэн аччатыллыбыт. Маннык кэмчилэрчилэр походтарыгар ыытыллыбыт тиһиэнчаан үлэһиттэр күүстэриттэн сыл саҥаланыаҕыттан 2,5 тыһ. тонна металл кэмчилэнэ.

ПЫЫССИ (Эстонскай ССР). Мас плиталар олохтоох комбинаттарыгар бары производственнай операциялар сабыылаах камераларга толорулаллар. Онуу автоматика кэмэтиэнэ аҥайах оператордар салайаллар.

ССТА.

Табаарыс Л. И. Брежневкэ ГДР үрдүкү наҕараадаларын туттарыы

БЕРЛИН (ССТА). Алтынныы 4 күнүгэр ГБССП КК Генеральнай секретарэ, ГДР Государственнай Советын Председателэ Э. Хонеккер ССКП КК Генеральнай секретарыгар, СССР Верховнай Советын Президиумун Председателигэр Л. И. Брежневкэ республика үрдүү государственнай наҕараадаларын—ГДР Горбунун Кыһыл Кэмчис Сулуһун уонна Карл Маркс ордэнын туттардылар.

Эрилик Эристиин аатынан совхоз Хайахситтааҕы отделениетын Балыгыма фермаларыгар эдэрдэр төһүү үлэлиттэр. Маннык сыл ахсым Хайахсыт, Дирин орто оскуолаларын бүтэрбит оҕолор баҕа оттулэриэн маннык кэтиллэллэр.

Аспыт сайын Балыгыма кыраныыстарга туспаах үлэлэрин толоро-толоро общественнай сүбүлүгэ лаборатаны хомуйдулар, оттоспуттан эмиэ кытыннылар.

Бу ферма коллектива мэчиирэҥ түөрт мыйыгар валовойунан 1500 центнер үүтү маан, былаанныах сорудаҕын 108 центнеримэн ааһарда.

СНИМОККА: Балыгыма фермаҕа маннык кыстыгар маан быыһыгар.

Онус пятилетка: төрдүс сыл

ТИҺЭХ КВАРТАЛГА—КҮҮРЭЭННЭЭХ ҮЛЭНИ!

Инники—Үрэх Күөрэлэр

Аспыт марахан кыстыкка ыччат суоһуну-толоһуттуу балаача үчүгэй көрдоруу ситиспит Карл Маркс аатынан совхоз Үрэх Күөрэтээҕи фермаҕа сүүсүһүттэрэ быыл сайын даҕаны үчүгэйдик үлэлэтилэр.

Совхоз опыттаах сүүсүһүтэ Ульяна Егоровна Лаврова бэйэтэ корор 50 тобутун 100 бырыһыан тыныгыт, хас биирдиитин тоҕус ыйга 126,4 кг толоһуттэ. Суукатаҕы орто эбиллиини 672 лии грамма тиэртэ. Билигин У. Е. Лаврова корор биирдиитин ыччат суоһутун орто ыйаалыына 175 кг тиийдэ.

Оттон бу ферма атын сүүсүһүтэ Евдокия Харлампьевна Дьячковская 50 ыырбэйин суукка ыйы ортотунан 514-түү грамм тоҕоох ынтэн, хас биирдиитин тоҕус ыйга 126,4 кг толоһуттэ. Суукатаҕы орто эбиллиини 672 лии грамма тиэртэ. Билигин У. Е. Лаврова корор биирдиитин ыччат суоһутун орто ыйаалыына 175 кг тиийдэ.

Оттон бу ферма атын сүүсүһүтэ Евдокия Харлампьевна Дьячковская 50 ыырбэйин суукка ыйы ортотунан 514-түү грамм тоҕолоһуттэн, сыл тоҕус ыйыгар орто эбиллиини 135 кг-на тиэртэ. Е. Х. Дьячковская биирдиитин ыччат суоһутэ билигин ортотунан 156-лыы кг ыйаалыыпаах.

Дьэ ити курдук, Одьулуун ыччат суоһуну ыытаччыларэ кыстык бастакы күннэриттэн Улуу Октябрь 62 сылын туолар үөрүүлээх күнүн көрсө ударнай вахтаҕа турунан үрдүк таһаарылаахтык үлэлиллэр. А. ГОТОВЦЕВА.

ГДР ТӘРИЛЛИБИТӘ ОТУТ СЫЛЫН ЧИЭҺИГЭР БЕРЛИҢҢЭ ҮӨРҮҮ-КӨТҮҮ

БЕРЛИН (ССТА). Германия Демократическай Республиката бэйэтин истэриллэрин 30 сылын устатыгар социальнай, экономическай уонна культурнай сайдыыга сүнкэн ыытыылары ситиста. Германия Бирэ сомоҕо Социалистическай партиятын салалтатынан, Советскай Союз уонна атын социалистическай дойдулар бырааттыы көмөлөрүгэр тирэҕирэн, ГДР норуота сайдыылаах социалистическай обществоны эрэллээхтик тутар. ГДР тэриллибитэ албан аатаах отут сылын туолар күнүгэр алтыныы 6 күнүгэр буоллар аспыт ГБССП КК, ГДР Государственнай Советын, Министрдэрин Советын уонна Национальнай Фронт Национальнай Советын үөрүүлээх мунньахтара аналлаах.

Мустубут дьоннорунан итинник көрсүлүбүт ГБССП КК Генеральнай секретарэ, ГДР Государственнай Советын Председателэ Э. Хонеккер ГДР отут сыла туолуутугар анаалаах тылы этэ.

Үөрүүлээх мунньах кыттааччылаахтарын дохсун аналларыттан көрсүлүбүт ССКП КК Генеральнай секретарэ, СССР Верховнай Советын Президиумун Председателэ Л. И. Брежнев тыл этэ.

Табаарыстар Э. Хонеккер уонна Л. И. Брежнев этиилэрэ сүнкэн болҕомтоноон истиллиннилэр итиэннэ хаҥыыта даҕаны үһүн ыытыллыбыт ыытыылаах дорҕоонуолламмыылар.

Үөрүүлээх мунньах бырааттыы марксистскай-ленинскэй партиялар бирэ сомоҕолорун, СССР уонна ГДР норуоттарын тулхадыйбат доҕордоһууларын, социалистическай дойдулар интернациональнай бырааттаһыларын долгутуулаах демонстрациялаах кубулуйда.

Алтыныы 7 күнүгэр Берлиҥҥэ республика Национальнай Народнай Армиятын сэриилэрин парада буоллар. Кини трибунаҕа табаарыстар Л. И. Брежнев, Э. Хонеккер, атын социалистическай дойдулар делегациялларын баһылыктара уонна чилиэннэрэ таҕыстылар. Парад ГДР Сэбиэдиссэйэ Күүстэрэ, Варшавскай дуогабар кыттааччылаахтара дойдулар бырааттыы армиялара кыттыылаахтар дойдуларын бирэ бойобуойдук доҕордоһон туран, немец бастакы рабочай-крестьянскай государствотын ыччатыларын комсомуулуттан, эйэ дьыалатын харыстабылыгар дьаныардаахтык турарга бэлэмин демонстрациялаан көрдөрдө.

Советскай партийнай-правительственнай делегация Берлиҥҥэ сылдьар кэмигэр 1990 сылга диэри СССР уонна ГДР иэдэс ардыларыгар производствоны идэтигин уонна кооперациялаһыы программата ылыы баттаммыт. Программаҕа производствоны идэтигин уонна кооперациялаһыы кыахтарын мунутуурдук туһанарга, научнай-техническай прогресс түргэтэтэргэ, икки дойду общественнай производстволарын кэҕиллэрин үрдэтэргэ туһаайыллыбыт үһүн бириэмэлээх дьаһаллар киэҥ комплекстара ылаллыылар.

УРУҢ ИЛГЭ КҮРЭҐЭР

Карл Маркс аатынан совхоз Мугудайдааҕы отделениетын Булгуниах сайылык фермаҕар маннык-сыттаабыт А. Р. Толстоухова сыл тоҕус ыйыгар фуражнай ыанаҕын ахсыттан 1622-лии кг үүтү маан былаанныах сорудаҕын 308-тыы кг-наан куоһарда.

Анастасия Романовна аспыт тоҕус ыйга валовойунан 27585 кг уруҥ илгэни үрдүттэ. Ити былаантан эмиэ ыраах ааҕыллан ордук уонна отделениеҕа бастыҥ көрдөрүү.

«СО» КОРР.

ҮЛЭНЭН БЭЛЭХ

Карл Маркс аатынан совхоз Бахсытааҕы отделениетын Анчхай сайылык фермаҕын опытталах маннык-сыта Мария Николаевна Мохначевская онус пятилетка төрдүс сылыгар бирэ үлэлиир дьоҥолоҥнуттан быдан ордук көрдөрүүлэҥ иҥэр.

Кини мэчиирэҥ түөрт ыйыгар ыанаҕыт социалистическай эбиһэлистибэтин чистэхтик толордо. Мария Николаевна 15 фуражнай ыанаҕыттан сайын устата валовойунан 19438 кг үүтү мата. Ити былаантан 106 кг-наан ордук. Бастыҥ маннык-сыт биирдиитин фуражнай ыанаҕын ыыытын түөрт ыйдаах көрдөрүүтэ 1295 кг-на тэҥнэстэ. Итиннэ сорудаҕын 101 бырыһыан толордо.

«СО» обл. корр.

Үтүө үгэс салҕанар

Эрилик Эристиин аатынан совхоз Хадааардааҕы отделениетын Татьяна Петровна Карпова старшайдаах «ЫҺЫЛЫК 60 СЫЛА» ферма коллектива СССР Конституциятын күнүн чэбиҥэр тэнитиллибит социалистическай куоталаһыыта ыытыллан, үлэҕэ үтүө түмүктэри ситиста.

Кинилэр сыл тоҕус ыйыгар валовойунан 179046 кг үүтү маан, былаанныах сорудахтарын 423 кг-наан аһара толордулар. Манна биирдиитин фуражнай ыанаҕыттан тоҕус ыйга ортотунан 1967-лии кг үүт маанна. Ити совхоз үрдүнэн бастыҥ көрдөрүү.

Е. ЕГОРОВ.

Төлөҥүтүү маастара

Ульяна Устиновна Максимова быыл Карл Маркс аатынан совхоз Болугурдаах отделениетыгар ыччат суоһуну көрөөччүнэн үтүө суобастаахтык үлэлиир. Кини көрөр 49 суоһутун 100 бырыһыан тыныгыахтыы иитэн хас биирдиитин орто толоһуйуутун 121,3 кг-на тиэрпэтэ.

Опытталах суоһут көрөр суоһуларэ сайынгы мэчиирэҥ түөрт ыйыгар ортотунан 63,4 кг эбиллиилэр.

Г. СИВЦЕВ.

ПЕНСИОНЕРДАР КӨМӨЛӨРӨ

Одьулуун нэһиилэгин кырдьаҕастара быыл сэттэлии тоннаттан итэҕэс суох оту соҕотуоннаан туттарарга социалистическай эбиһэстэлистибэ ылымыыттара.

Пенсионердар биэрбит бигэ тылларын чистэхтик толорулар. Карл Маркс аатынан совхоз Одьулуунаҕы отделениетыгар ыччат суоһуну көрөөччүнэн үтүө суобастаахтык үлэлиир. Кини көрөр 49 суоһутун 100 бырыһыан тыныгыахтыы иитэн хас биирдиитин орто толоһуйуутун 121,3 кг-на тиэрпэтэ.

Опытталах сүүсүһүт көрөр суоһуларэ сайынгы мэчиирэҥ түөрт ыйыгар ортотунан 63,4 кг эбиллиилэр.

Г. СИВЦЕВ.

ПЕНСИОНЕРДАР КӨМӨЛӨРӨ

Одьулуун нэһиилэгин кырдьаҕастара быыл сэттэлии тоннаттан итэҕэс суох оту соҕотуоннаан туттарарга социалистическай эбиһэстэлистибэ ылымыыттара.

Пенсионердар биэрбит бигэ тылларын чистэхтик толорулар. Карл Маркс аатынан совхоз Одьулуунаҕы отделениетыгар Петр Григорьевич Старостин 15,6, Николай Васильевич Артемьев 12,7, Петр Афанасьевич Старостин 15,4 Михаил Федотович Сысолятин 10,5, Дмитрий Николаевич Седалищев 10,4, Гермоген Маркович Сибиряков 9,7 тонна үчүгэй хаачыстыбалаах оту туттардылар.

Байыгы обл. корр.

Отчуоттуур-быыбардыыр партийнай мунньахтар

Ороҕуоннаах партийнай тэрилтэ олоҕор сүүкэн политическай суолталаах дьаһал—отчуоттуур-быыбардыыр мунньахтар саҕаланнылар.

Быйылгы отчуоттар дойду олоҕун бөҕө боччумнаах кэрдиис кэмигэр—ССКП XXV съиһиэн бэлиэтэммит өнүс питилетка кирбиилэрин ылар иһин охсуһуу, В. И. Ленин тэрээбутэ 110 сыла туолуутун көрсө бүттүүн норуот патриотическай хамсаһына ере күүрбүт кэмнэр ыытыллаллар.

Биһиги мантан саҕалаан ороҕуон маннайгы сүһүөх, сыахтардааҕы партийнай тэрилтэлэр уонна партгруппалар отчуоттуур-быыбардыыр мунньахтарын тустарынан матырыйааллары бэчээттиибит.

БОЛҔОМТО КИИНИГЭР — ИИТЭР ҮЛЭ

Чурааны 1 №-дээх аҕыс кылаастаах оскуолатыгааҕы партийнай тэрилтэ отчуоттуур-быыбардыыр мунньахтар биир сыллаах үлэтин туһунан дакылааты секретарь А. А. Борисова оҥордо.

Дакылаатчыт уонна кэпсэтиигэ тыл эпчит коммунистар партийнай тэрийэр, партийнай - политическай үлэни ыытыыга кэмэ үлэлэр барбыттарын бэлиэтэтилэр. Уопсай партийнай мунньахтар Уставын кордөбүлүгэр сөп түбөһиннэрэн ыытыллан иһэллэр, Отчуоттуур кэмнэ буолбут 11 партийнай мунньахтарга уобаластаах, ороҕуоннаах партийнай конференциялар түмүктэрэ, ССКП КК уураахтарын олохха киллэрии сорудаара, тэрилтэ пе олоҕун боппуруоспара быыбаннахтык хорудуллубуттар.

Партийнай мунньахтарга сылдьыы, активность үрдүк. Коммунистар туруоруллубут боппуруоспарыа диринник ырытан, бэлэр итэҕэстэрэ туоратыыга этиилэри киллэриилэрэ үлэхаанас барыыгар быһаччы комонон буолла. Оскуолаҕа итэр үлэҕэ турар соруктарга ураты болҕомто уурулаан, кэскиллээх кэдимэс былаан бигэргэтиллэн, онон үлэ сүрүннээн барар. Үөрэнээччилэри үлэҕэ иитии пионерскай тэрилтэ, учууталлары аттестациялаһыыга бэлэмнэнии партийнай тэрилтэ болҕомтотун кииниэр туруоруллубуттар.

Учууталлар билиилэрин, педагогическай мастерстволарын үрдэтиигэ тэтимнээх үлэ баран, аспыт үөрэх дьылын түмүгүнэн үөрэнээччилэр барыы кылаастарын бүтэрбиттэр. Оттон хаатыстыбаҕа билии бырыһыана 33 тэҥнэстэ, үөрэнээччилэр ороҕуоннаа ыытыллар барыы олимпиадаларга, күрэхтэһиилэргэ сатыһаллыахтан ыыталлар.

Кэпсэтиигэ кыттыбыт коммунистар Е. Г. Эверетова, П. В. Илларионов, Р. М. Саввин уо, д. а. оскуола уопсай үлэтин ситиһиилэригэр буолбакка, билигин да кыаллыбатах боппуруостары, баар итэҕэстэри туоратыыга сүрүн болҕомтолорун уурдулар. Үөрэтии боппуруоһуттар быһаарар оруолу ылыахтаах кабинетнай системаҕа толору киириигэ бытаарны буолла. Маны туоратарга быһаарылаах ньаһаллары ылыахха наада. Партийнай тэрилтэ секретардара коммунистарга бэриллибит сорудахтар туолууларын хонтуруоллаһыннара ситэтэ суох. Итиэ да түмүгэр сорох общественнай тэрилтэлэр туруоруллар кордөбүлгэ эпиэттэбаттын үлэлиллэр.

Партийнай тэрилтэ секретарын биир сыллаах үлэтэ **ортонон** сыаналанна. Коммунистар партийнай тэрийэр-политическай үлэлэри, үөрэх-иитии боппуруостарын салгыы туһсарар биир сыалга коллективы түмэргэ туһаайыллыбыт уураахы ылыннылар.

Партийнай тэрилтэ секретэрынан **Борисова Анна Александровна**, секретары солбуйаччынан **Саввин Роман Максимович** быыбарданнылар.

И. ЯКОВЛЕВ.

СССР Государственнай бириэмийэтин анаа аһыкка

Биллиилээх советскай поэт Роберт Рождественскай «Куорат куолана» диэн поэмэтин кинигэтин иһин СССР Государственнай бириэмийэтин анаатыгар туһэрилиннэ.

Снимокка: поэт Р. Рождественскай.

В. Савостьянов фотота. — ССТА фотохрониката.

● Аллбина Захарова суругун аҕүүллэһэбит

БЭЛЭМИ ЭРЭ ЭРЭЙЭЛЛЭР ДУО?

«Иллэҥ кэм эбэтэр ыарахан боппуруос»,—диэн А. Захарова ыстатыйатыгар олоҕуран тахсыбыт кэпсэтиилэри аҕаан барыы бу боппуруоска бэйэм саныаларбын этиэхпин баҕара бин.

Ороҕуоннаах Культура дьиэтигэр ыытар биичэрбитин сценарий быһыытынан, кини ис хоһоонугар эпиэттэрэй диэн эйбох түбүктэри көрөн ыыталыыбыт. Итиэннэтин Саха Дьыллаах Баал маскарад, ССРС Верховнай Советын быыбарытар анидлаах, ветеран спортсменнэлэрэ ыытта көрсүһүү, «Дорообо сайын!», «Күннэх Хакасия литературатын уонна искусствотын күннэрэ», о. д. а. бөчөҥнөр, биһиги саныахпытыгар, балачча үрдүк тэрээһиннээхтик ыытылаабыттара. Уопсай тылынан ороҕуоннаах Культура дьиэтин ыытар үлэтин быһа бырааҥан молтохтук уота-күөх суохтук ыытыллар диэн түмүгү ылыахпыт диэн саныыбын.

Сыныаллаах тэрийиигэ культура тэрилтэлэригэр көмө туһунан тохтуоҕу баҕарылаар. Ыытыллар үгүс бөчөҥнөргэр комсомолецтар, ыччаттар өттүлэриттэн бэрэсэдэгэ көрсө, маассабай оонньуулары баҕа өттүлэриттэн тэрийиэ сылдьыы суох.

Үгүстэр маассабай оонньуулары сэҥээрбэттэр. Холобур ЫБСЛКС райкомун аппаратын уонна культура учреждениелэрин маннайгы сүһүөх комсомольскай тэрилтэлэрэ КВН тэрийбиттэриигэр иккис күрэхтэһэр хамаандалары кыайан сүүмэрдээбэккэ бүтүн чаас кэриигэ аттаһыы буолта. Дьэ ол курдук айдаарсан «КВН» саҕаламмыттар аны бүтүөр диэбэккэ ыччаттар кэлэ-кэлэ: «Бу хаһан үнкүүгүт буолар? Бу киэһэ үнкүүлэтэн абырылыыт дуу, суох дуу!»—диэн буолта. Дьиэгиэн «КВН» кириэргэ анаан ыытыллара олох да интэриэһиргэнэтэҕэ. Биир түүннүгэ райбольница коллектива интэриэһинэй баҕайы маассабай оонньуулары ыытарга холонон: «Ыччатчары кыттыт биһиги эйиэхэ анаан тэрийэбит эҕэ»—диэн көрдөһө-көрдөһө оонньото сатаатылар да ыччаттар ойоорбөтүлэр. Оттон Культура дьиэтин үлэһиттэрэ хаста-хаста холонон көрө сылдьыбыппыт да сии биир. Итиэ курдук, комсомольскай тэрилтэлэр кэлэн маассабай оонньуулары тэрийдэхтэриинэ даҕаны, ыччаттар активностара уонна интэриэстэрэ суоҕа костон турар.

Культура дьиэтин аһынан уладнар куруһуоктарга ыччаттар эмиэ олус активнай ааҕайдык ыыттыбаттар. Ол түмүгэр куруһуоктар репетация эрэ бэрэсэдэгинэн ыытыллаллар. Аны тоҺо эмэ бэлэмнэнэн баран, концерт буолар күүгэр кэлбэттэр, атын сиргэ баран хаалбыт буолаллар. Итинник эпиэттиэхэ уонна аанньа ахтыбаттык сыныаннаһалларын түмүгэр туставх улаханнык сылдьар специалистар олус эрэйдэнэллэр. Оннооҕор көрдөө сылдьан хормейстер В. Ильина, балетмейстер А. Филиппов ыччаттары, комсомолецтары уус-уран самодеятельноска сылдьалларын хаччыйахларыгар тө-

(Бүтүүтүн 3-с стр. көр).

Политическай, экономическай үөрэх дьылын көрсө

Пропагандистарга уонна истээччилэргэ

Марксистскай-ленинскэй үөрэхтээһини систематыгар үөрэх дьыла саҕаланара чутаһаата. Истээччилэргэ уонна пропагандистарга уларан комоҥу издательстволар, кини сурунаалдар оҥороллор. Сылын ахсын модуйуонунан тараастаах учебнай уонна методическай пособиелар таһаарылаллар, теоретическай, методическай ыстатыйалар, консультациялар бэчээттэнэллэр. Кэлэн иҥэр үөрэх дьылын уратыларын учуоттаан итиэ үлэ быйыл эмиэ ыытыллар.

Политическай литература издательствота, кини сурунаалдар, уруккуттан туһаныллар учебниктары уонна учебнай пособиелары элбэх тираһынан саҥардан таһаарары, «В. И. Ленин биографията», «Сайдылаах социализм. Конституцията», «ССКП историята», «Научнай коммунизм», «Политическай экономия» курдук уонна да атын курстарга ыстатыйалары бэчээттиири таһынан кэнэ саҥа кинигэлэри уонна ыстатыйалары бэлэмнэтиллэр.

Былырыыгы үөрэх дьылыгар киллэриллибит «ССКП идеологическай үлэтин актуальнай боппуруостара» диэн курс партийнай актив, идеологическай уонна пропагандистскай кадрдар сүүкэн болҕомтолорун тардыбытынан сибээстэн «Политиздат» быйыл Л. И. Брежнев этиилэрин аттынан аттаах икки томнаах тематическай эбиллэн сиһоҥуллубут хомуурунньуттан маассабай тираһынан саҥа таһаарда.

Бары оскуолаларга уонна семинардарга, биллэрии курдук, «Ленинизм—биһиги эпохабыт революционнай знамята» диэн темаҕа барар бастакы занятиеҕа анаан «Политическое самообразование» сурунаал быйылгы 8-с нүөмэригэр академик А. Г. Егоров ыстатыйатын уонна пропагандиска сүбэлэри бэчээттээтэ. Экономическай үөрэхтээһин систематыгар бу теманы үөрэтээччилэргэ методическай ыйымылар «Экономическай хаһыат» 38 №-гэр бэриллиннилэр.

«Аан дойдуну уларытан тутар үөрэх» диэн курсу үөрэтээччилэргэ «Политическое самообразование» сурунаал быйылгы 5-с нүөмэригэр үөрэх программата бэчээттэммитэ, оттон «Политиздат» итинник аттаах кинигэни таһаарарга бэлэмнийр (профессор Г. Н. Волков салайаччылаах коллектив).

«Экономическай хаһыат» 30-ус нүөмэригэр «ССКП экономическай политиката» диэн үөрэх программата бэчээттэнэ, оттон 29-с нүөмэргэ—«ССКП аграрнай теорията уонна политиката». Бу курстарга «ССКП экономическай политиката» (профессор Л. И. Абалкин салайаччылаах авторскай коллектив) уонна «ССКП аграрнай теориятын уонна политикатын боппуруостара» диэн кинигэлэр бэлэмнэнилэр.

«Политическое самообразование» сурунаал быйылгы 6-с нүөмэригэр «Сайдылаах социализм: теория уонна практика проблемалара» программа бэчээттэнэ. Философскай наука доктора Р. И. Косолапова салайаччылаах авторскай коллектив бу курска суруйбут кинигэтэ Политиздатка сотуллыгар тахсыаҕа.

ССКП Кини Комитетын сүбэлээһиннэригэр сөп түбөһиннэрэн, «Правда» издательство марксизм-ленинизм актуальнай проблемаларыгар теоретическай семинардар үөрэнэр программаҕа туспа брошюраннан таһаарар «К. Маркс, Ф. Энгельс, В. И. Ленин социалистическай революция уонна пролетарскай интернационализм туһунан», «В. И. Ленин, ССКП социализмы уонна коммунизмы тутуу туһунан»; «В. И. Ленин, ССКП социалистическай демократия туһунан» «Советскай общество политическай систематын сайдытын боппуруостара», «Советскай государство тас политикатын туһунан», «Аан дойдуга идеологическай охсуһуу боппуруостара», о. д. а. программалар хайыы-үйэҕэ быһаарылыннылар. Итиэ проблемалары үөрэтии кэнниин сыллаҥа Политиздатка маассабай тираһынан таһаарылларыгар сөптөөх тематическай хомуурунньуктарынан тэриллиэҕэ.

Бу проблемалары үөрэтээччилэргэ 1979—1980 сылларга кинн сурунаалларга теоретическай ыстатыйалар уонна консультациялар бэчээттэнэхтэрэ. Ол курдук, «Политическое самообразование» сурунаалга «В. И. Ленин. ССКП коммунистическай сиэрмэйгы туһунан» уонна «Социализм дойдулара—уулуу идеялар өрөгөйдөөһүннэрэ», «Партийнай олоххоо»—«В. И. Ленин, ССКП партийнай олох нуормаларын уонна партийнай салайыы принциптэрин туһунан», «Партийнай тутуу актуальнай проблемалара», «ССКП историятын боппуруостара» сурунаалга—«В. И. Ленин социализмы уонна коммунизмы тутуу туһунан», «Аан дойду туһулэтиигэр идеологическай охсуһуу боппуруостара» уонна да атыттар таһаарыллыахтара.

Марксизм-ленинизм университеттарыгар партийнай тутуута, советскай законодательство төрүттэриигэр, коммунистическай пропагандаҕа тылынан политическай агитацияҕа аналлаах үөрэх пособиелэрин кэнэ «ССКП историятын проблемалара», «Научнай коммунизм проблемалара» курстарга семинарскай занятиелэрга методическай пособиолар саҥа таһаарыллыахтара.

Экономическай үөрэхтээһин систематыгар ССКП Кини Комитетын уонна правительство хаһаайыстыбаннай механизмы туһсарар туһунан уураахтарын үөрэтиигэ икки-үс занятие аналлаах. Итиэ занятиелэр быыбаннара «Экономическай хаһыат» 37 нүөмэригэр бэчээттэммитэ.

Экономическай предметтэр иккис-үһүс циклтэрин үөрэтии, онуу-онуу бастыҥ производственнай опыты үөрэтии «Правда» издательство 1978 сыл ахсынньыыга таһаарбыт программаларын хомуурунньуттан ыытыллыаҕа. Бу издательство бастыҥ производственнай опыты үөрэтэр учебнай пособиелары таһаарда. Коммунистическай үлэ оскуолаларыгар уонна экономическай оскуолаларга саҥа үөрэх дьылыгар «Социалистическай куоталаһыы сайдыыта, үлэҕа коммунистическайдыы сыһыаны иитии» (В. И. Ленин «Куоталаһыыны хайдах тэрийиэххэ?», «Советскай былаас уочараттаах соруктара», «Улуу бачыым» диэн үлэлэриннэн) курсу тэрийии сүбэлэнэр. Курс программата «Экономическай хаһыат» 38-с нүөмэригэр бэчээттэнэ. Бу курс темаларынан хаһыат бизнес матырыйаалы бэчээттээтэ, барыта 12 бэчээттэниэҕэ. Итинник аттаах учебнай пособиены «Правда» издательство сэтиннилигэ таһаарыаҕа. Итиннэ тэҥэ истээччилэр «Маркс, Энгельс, Ленин, ССКП экономиканы салайыы туһунан» тематическай хомуурунньуту туһаныахтарын сөп. Хомуурунньуту «Политиздат» быйыл таһаарыаҕа.

Үөрэх дьылын устатын тухары «Вопрос экономики» «Плановое хозяйство», «Советскай профсоюзтар», «Социалистический труд», «Советскай эргиэн» уонна да атын салаа сурунаалларга экономическай үөрэхтээһин систематын истээччилэригэр уонна пропагандистарга көмөҕө анаан ыстатыйалар бэчээттэниэхтэрэ. Итиэ ыстатыйалар уонна матырыйаалларга иҥиниэктэрэ «Экономическай хаһыакка» сэтиннилигэ бэчээттэниэхтэрэ.

Бэчэкэ экономика, наука, культура ситиһиилэрин толору сырдатыы, норуот хаһаайыстыбата сайдыытын, коммунистическай иитии, аан дойду олоҕун, идеологическай охсуһуу сүрүн событиелэрин тирэҕэ турар боппуруостарын анализтаабын, истээччилэр марксизм-ленинизм теориятын, партия биллиигин ис уонна тас политикатын өссө дириҥник билиилэригэр көмөлөһүөҕэ.

(«Правда» хаһыат, балаҕан ыйын 25 күнэ).